

EVANGÉLIKUS ÉLET

AZ ORSZÁGOS LUTHER-SZÖVETSÉG LAPJA

Csak oda küld áldást az Ur

Közeledik a tanév megnyitása és elérkezett az ideje az intenzív egyházi munkának is. Mivel indokoljuk gyermekeink és az evangélikus szülők számára a bioktatás döntő fontosságát és mivel ösztönözzük valás tanulóinkat a meg nem lankadó nehézségektől meg nem torpanó lelkes munkára? Az egyházi munkákkal kapcsolatban mindig szembe kell néznünk nehézségekkel és feszültségekkel. Egyházi munkáink és vezetők nem élnek meg egyképpen a jelenvaló világot, benne egyházunk helyzetét és nincsenek egységes elgondolások és terveik a jövőre nézve. A különböző vélemények nyomán feszültségek támadnak. Nincs okunk elhallgatni és lekicsinyelni ezeket a feszültségeket, amelyek a különböző látások nyomán támadnak. Az Ige nemcsak ezt ismeri el, mint általános emberi jellegzetességet, hanem meg is indokolja ezeknek létrejöttét. A Korinthusbeliekhez írott I. levelében írja Pál apostol, hogy rész szerint van bennünk az ismeret és mintegy tülkök által homályosan látunk.

A szeretet az egyetlen hid, amelyik át tudja ívelni a különböző csoportokba, frakciókba tömörrült lelkek között létfonó szakadékokat.

A felebaráti szeretet tudja egyedül legyőzni az intoleranciát, azonban az egyházi munka közös végzését még nem teszi lehetővé. Nem elegendő az, hogy ellérő vélemények és meggyőződéseink ellenére szeretni tudjuk egymást és el tudjuk hordozni természetbeli és meggyőződésbeli különbségeinket, hanem ennél még többre is szükség van. A közös munka együttes elvégzését is lehetővé kell tennünk. Ennek egyetlen módja az, hogy ha az ember szereteten túl fel tudjuk tételezni egymásról az egyházszereket is. Csak akkor, ha belső meggyőződésünket átítalja az a megrendíthetetlen bizonyosság, hogy a másik táborba tartozó, a másik csoport tagja, az egyházat más látások szerint, más irányba akarja vezetni, cselekedései indítékai szívében egy mély, őszinte, igaz egyházszerelethez hordoz. És ezt nemcsak lelkünk mélyén kellene feltételezni tudni a másik hitestvérrel, hanem ennek a meggyőződésünknek nyíltan hangot is kellene adni.

Alapjában véve ennek nem is szabadna nehézkessé lennie. Hiszen miért is szolgálja másért egyházat, mint szeretetből? Az egyház szolgálata soha és semmikor sem adott dízt, vagyon, hatalmat, különösebb elismerést, vagy méltóságot, az egyház szolgálata mindig szolgálhat volt a szó legnemesebb értelmében, áldozatos, fáradságos munka, meg nem értes semmi előny, hanem inkább áldozat, teherrhordozás, időnek, anyagiagnak, lelki, szellemi erőnek a szüntelen ajándékozása. Tölezzük fel tehát minden hátsó gondolat nélkül egymásról, hogy a más látás szerint eslekvőt is őszinte, mély egyházszerelethez vezérli és ennek a tisztelt és megbecsült emberiségnek az alapján a kölcsönös felebaráti szeretetnek a melegében hamarabb és könnyebben találjuk meg a megértés és együttműködés útját.

Az egyházszerelethez azonban nemcsak egymásról kell feltételeznünk és nem elég ezt a szívünkben érezni, hanem ezt egyúttal minél jobban megvalósítandó és kiteljesítendő örök feladatnak kell tekintenünk. Vagyis mindannyiunk számára, akik egyházunk munkásai vagyunk, az egyházszerelethez sohasem jelenthet átlapolót, hanem feladatot. Mert ennek a szeretetnek mindig növekednie kell, mindig melegebbé és intenzívebbé kell válnia. És ebben a pillanatban már el is hagytuk az emberi magartás kitaposott ösvényét és a természetfölötti világ küszöbéhez értünk. Mert amikor az Ur Jézus Krisztust egyik tanítványa megkérdezte arra vonatkozólag, hogy mi az oka annak, hogy az Ur magát nem a világ előtt nyilvánkoztatja ki, hanem a tanítványok szűk kis köre előtt, az Ur ekképpen felelt: „Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet...” (János, 14:23.)

Az Urnak ez a kijelentése elénk tárja a szeretetnek azt az irracionalis és természetfölötti jellegét, mely az egyházi munka helyes és lehetséges végzésének egyetlen módja. Nem kevesebbről van itt ugyanis szó, mint hogy Isten, aki maga a szeretet, csak azok előtt nyilvánkoztatja ki magát, akik őt szeretik. Isten és ember között nem lehet sem a racionalitásnak, sem az akaratnak a hidját kiépíteni, mert Isten egyedül csak a szeretet útján lép kapcsolatba az emberrel. Az eget másként ostromló erőfeszítések hibáavallóságát cél- és reménytelenséget egy egyszerű kis fizikai példával szemléltethetjük. A hangvilla egy bizonyos hang számára készült és így minden zajjal, zörgéssel, zenével szemben, mely ezt a hangot nem tartalmazza, süket és néma marad, de abban a pillanatban, ha akármilyen halkan is, de felesendül az az egyetlen hang, mely lényegét képezi, teljes egészében megszólal és szinte mindenestől cseng és bong. Isten is, aki maga a szeretet, néma marad minden emberi erőlködéssel szemben, de ott, ahol az emberi szívben kinyírázik a szeretet, megszólal Krisztus: „Neki sok bűne bocsátott meg, mert szeretett; akinek pedig kevés bocsátott meg, kevésbé szeret.” (Lukács 7:47.)

Isten megismerésének, a kinyílatkoztatást megragadó tudásnak egyetlen útja tehát a szeretet és ez nemcsak a találkozásat jelenti, nemcsak a léleknek a kilátását az isteni kegyelem előtt, hanem jelenti a természetfölötti adományok bőségét is. Mert Isten azokat ajándékozza meg a Szentlélek ajándékaival, akik őt szeretik.

János evangélista, a szeretet apostola, fejezte ki a legvilágosabban és leggyorsabban a szeretet gyakorlati megvalósulásának útját, amikor azt mondotta, hogy: „Aki nem szereti a maga atyáját, aki lát, hogyan szeretettel az Istent, aki nem lát?” (I. János 4:20.)

barátját kell szeretnie, hanem szeretnie kell az egyházat. Az egyházat, melyet Isten akarata hívott életre, amit Isten tart fenn és ami az Ur Jézus Krisztusnak a teste, s amely testben eltörölték meg az ellenségeskedés is, úgy, mint azt az Ige mondja az efesusi levélben, a 2. rész 15. és 16. verseiben foglaltakban: „Az ellenségeskedést az Ő testében, a parancsolatoknak lételeiben való törvényét eltörölve; hogy ama kétőt egy új emberré teremse Ő magában, békességet szerezvén. És hogy megbékéltesse az Istennel mind a kétőt egy testben a keresztfá által, megölve ez az ellenségeskedést.”

Eppen ezért nem félelemmel és nem aggodalommal néz az iskolát kezdete és az intenzív egyházi munka megindulása elé. Nem aggasztanak a különböző egyházközösségi, egyházkerületi stb. közgyűlések elé kerülő problémák, tárgyalások, feladatok és nem fájnak a különböző látásokból adódó feszültségek sem. Mert meg vagyok győződve arról, hogy egyházunkat azok szolgálják, akik szeretik az egyházat. És ez az egyházszerelethez nemcsak hidat épít az emberi szívek között, áthidalva a vélemények és látások különbségeit, hanem az az egyházszerelethez tartja a szíveket a Szentlélek adományai előtt is és akik Szentleket kapnak, azok nem a saját gyarlóságukkal, tévedéseikkel, részismeretükkel és tülkök által való homályos látásokkal szolgálják az Ur egyházát, mert elvégezték, hogy az Ur erre a mi gyengeségünkön keresztül mutatkozik meg.

dr. Reök Iván

Ime, mily jó és mily gyönyörűséges, amikor együtt lakoznak az atyafiak!

Mint a drága olaj a fejen, amely aláfolja a szakállon, az Aron szakállán; amely befolya köntöse prémljére.

Mint a Hermon harmatja, amely leszáll Sion hegyeire. Csak oda küld áldást az Ur és életet örökök!

Értesítés a vallástánítási tankönyvek ügyében

Az Egyetemes Egyház által engedélyezett tankönyvek kéziratát a mai napig még nem állnak rendelkezésre. Megjelenésük a tanév kezdete nem történhetik meg. Remény van azonban arra, hogy még szeptember hónapban, vagy október elején készen lesznek. Hogy a vallástánítási megkezdése emiatt késlelmet ne szenvedjen, az egyetemes tanügyi bizottság a tantervnek megfelelő anyagot és ábracsozást a vallástánítással foglalkozó hivatásos és önkéntes munkások részére a jövő héten rendelkezésre bocsátja.

Budapest, 1949 szeptember 5.

A tanügyi bizottság megbízásából
Kemény Lajos s. k.,
a t. ü. bizottság elnöke.

Barth az egyház prófétai szolgálatairól a humánuról és a pietistákról

— Egy késői beszámoló —

Az alább közölt beszélgetés 1947. március 9-én, egy kis svájci városka, a Genfi-tó partján fekvő Morges, gyülekezeti termében folyt le. A Morges-i gyülekezet jubileumi ünnepséget rendezett és ebből az alkalomból előadásra kértek fel Barth professzort. A Bossey-i Ökumenikus Intézet közel esik Morges-hoz, természetesen, hogy felhasználtuk a kínáló alkalmat és valamennyien átmentünk az előadás meghallgatására. A templom előadás után az inlézet hallgatói és a környékbeli lelkesek beszélgetésre illeek össze. A meglehetősen fáradt professzor a kérdések özöne várt. Szellemi frissége mindnyájunkat meglepett. Jó volt látni egy embert, akinek van mondanivalója és ezért nem tér ki a kérdések elől. Minden megszólalt komoly odaadással hallgatott meg. Olyan kíváncsi érdeklődéssel figyelte, mint egy gyermek, hogy mit kérdezzünk, mi foglalkoztat bennünket. Fel, alá járkált. Csavargatta ezüst ceruzáját.

Minden válaszból kicsillant az ő aranyos, keresztény humor. Annakidején nem tettem közé a beszélgetésről készített feljegyzéseimet. Megkéselt beszámoló, azért mégis időszerű. A mondanivaló teszi azt. Közlésére még az is készlet, hogy a nyár folyamán egy előadásom kapcsán felferült az egyház prófétai szolgálatainak kérdése.

1. Mi az egyház prófétai szolgálata.

A prófeta szó olyan átütő erejű szó, amely felfedi a helyzetet úgy, hogy azután abból következményeket lehet levonni. Mi volt a helyzet 1933—39 között, mikor a nemzeti szocializmus kérdése került szónyegre? Az egyházi emberek vakaratták a fejüket és azt mondták: veszedélyes és kényes kérdés. Jobb nem hozzá szólni. Nem volt tiszta látás. Senki sem volt képes úgy az emberi lelkiismerethez szólni, hogy ezzel egyben egész Európának szóljon. A svájci egyházi hatóságok nem mertek szólni. Azt mondták, hogy a Szentlélek nem szólt nekik. Sokan nem tudták mit mondanak. — Arra van szükség, hogy a jövőben prófetaibbakk legyünk. Nézzünk bele a világ dolgaiba, és szóljunk érthetően.

2. Szólhat-e a protestáns egyház tekinthet politikai és szociális kérdésekben?

Nekünk nincs formális tekintélyünk, ahonnan „ex cathedra” lehetne szólni. De kimondhatjuk az igazságot. Ha hűségesen tölcseoljuk Isten szavát, ugyanolyan tekintélyünk lesz, sőt nagyobb, mint azoknak, akiknek formális tekintélyük van. Nem szabad mindig arra várni, hogy ki hatalmaz fel szólásra. Ez formális gondolkodás. Maga a keresztényen existencia a felhatalmazás. Meg kell találni a bátorságot ahhoz, hogy szóljunk, úgy, amint a reformátorok megtalálták. Nem bizottságok

határozzák meg az egyház prófétai szolgálatait. Mindenkinnek elnie kell vele. Személyessé kell tenni.

3. A Barmeni Hitvallás prófétai szó volt-e?

Barmen csak prófétai pillanat volt. A prófétai szó már Dahlemben elfuladt. Ebben a prófétai pillanatban is csak az egyházon belüli kérdésekről hangzott el a bizonyágtétel. Ez is valami, de nem elég. — Hollandiában is hangzott el prófétai szó, de a megszólalások nem voltak elég következetesek és állandók. Valamennyire mindenütt hangzott el prófétai szó, de inkább csak halk protestációk, melyek nem érték el a lehetőség határát.

4. Példa-e a Hitvalló Egyház más egyházak számára?

Nem! A katasztrófa bekövetkezése után az ú. n. „Bekennende Kirche” sokat veszített erélyéből. Kompromisszumot kötött a régi egyházi vezetőséggel. Sok össze nem egyeztethető dolog vegyült össze, s a lendület megtört.

5. Egyik jelenlévő esodalkozással hallja, hogy olyan elismeréssel szól az emberi kultúráról, civilizációról.

Erre a következőket válaszolja: Soha nem tagadtam az emberi értékeket. Harminc éve kell küzdenem a félreértések ellen. Igaz, hogy nincs olyan emberi érték, ami üdvözítene. Azért mégis szép dolog embernek könyveimből, ami mind azt bizonyítja, hogy nem vettem el a teremést, az embert. Csak azt írtam, hogy mindez nem igazol Isten előtt. Az emberi, a horizontális sík. Az üdvösség felülről lefelé, a vertikálisban keresendő. Ha az üdvösség kérdéséről akrok beszólni, akkor Jézus Krisztusról kell szólni és nem muzsikálni kell. De ami igaz, az igaz. Emberek lenni szép dolog. Nem vagyok barbár.

6. Mint vélekedik Oroszszágról?

Oroszországban hatalmas kísérlet megy végbe. Veszélyes kísérlet egy olyan kérdés megoldására, amit itt Európában eddig még nem sikerült megoldani. — Sok minden volt lehetséges Oroszországban, amire mi nem is gondoltunk.

7. Miért nem szeretik a piétisták?

Kénytelen voltam egy bizonyos fajta piétizmussal szembeszállani, nehogy néhány ember magánügyének tetszék a kereszténység. Az egyéni üdvözülésben az „én”-nek túlságos hangsúlyt adnak sokszor. Ez ellen kellett szót emelni. Nem az a fontos, hogy meg vagyunk mentve, hanem hogy van Megváltónk. Jézus meghalt. Az egész emberiségről halt meg. Tehát értem is. Ez a dialektikus teológia lényege. Ha így értjük, talán nem is olyan rettenetes. B.

Ősszel megjelenik a Luther-naptár!